

Asia: VN/7196/2021

Lausuntopyyntö naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen ja sen valmistelun rangaistavuuden selkeyttämistä, tapon syyteoikeuden vanhentumista ja lapsensurman kumoamista koskevasta HE-luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomista koskevat kommentit ja huomiot

Opetus- ja kulttuuriministeriö kannattaa esitystä naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen ja silpomisen valmistelua koskevasta kriminalisoinnista omalla rikosnimikkeellään. On tärkeää, että tyttöjen sukuelinten silpominen kattaa esityksessä kaikki ilman lääketieteellistä syytä tehtävät toimenpiteet, joissa ulkoisia sukuelimiä vahingoitetaan, ja että naisen sukuelinten silpomisen osalta teon oikeudenvastaisuus ei voisi poistua uhrin tai alaikäisen osalta tämän huoltajan antamalla suostumuksella edes lievässääkään tapauksessa.

On toivottavaa, että intersukupuolisille lapsille tehtävien lääketieteellisten ja kosmeettisten toimenpiteiden sääntelyä jatkossa täsmennettäisiin, jotta näiden lasten ruumiillinen koskemattomuus ja hyvä elämänlaatu varmistettaisiin.

2. Naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen valmistelua koskevat kommentit ja huomiot

-

3. Rikosoikeudellista vanhentumista koskevat kommentit ja huomiot

Lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta on tärkeää, että nuori voi 18 vuotta täytettyään itsenäisesti turvautua mahdollisimman kattaviin oikeusturvakeinoihin, jos hän on alaikäisenä joutunut sukuelinten silpomisen tai sen valmistelun kohteeksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että lähtökohtana rikoslain 21 lukuun ehdotetun 6 c §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien vanhentumisajasta säädettäessä tulee olla lapsen edun näkökulma.

4. Lapsensurmaa koskevat kommentit ja huomiot

-

5. Kommentit ja huomiot esitysluonnoksen johdosta muihin lakeihin tehtäviin muutoksiin

-

6. Muut esitykseen liittyvät kommentit ja huomiot

Lakiluonnoksen mukaan vaikutusta viranomaisten toimintaan olisi sillä, että ehdotettu naisen sukuelinten silpomisen valmistelu tulisi kuulumaan myös niiden rikosten piiriin, joista sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöiden sekä muun muassa opetuksen, varhaiskasvatuksen ja nuorisotyön parissa työskentelevien on lastensuojelulain (417/2007) 25 §:n mukaan tehtävä ilmoitus poliisille, jos heidän tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella on syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu tällainen teko. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että lakimuutosten hyväksymisen jälkeen tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen ja sen valmistelun kriminalisoinnista tulisi viestiä valtakunnallisesti riittävän kattavasti, jotta tietoisuus muutoksista tavoittaa keskeiset kohderyhmät, ja yleisen tietoisuuden lisäämiseksi. Päivähoidolla, kouluilla, oppilaitoksilla, opiskeluhuollolla ja nuorisotyöllä on tärkeä rooli silpomisen ehkäisemisessä ja puheeksi ottamisessa.

Ministeriö myös kiinnittää huomiota siihen, että vaikka ilmoitusvelvollisuutta poliisille ei ole yli 18-vuotiaiden kohdalla, tulisi pohtia pitäisikö tietyillä ammattiryhmillä kuitenkin olla puheeksiottamisvelvollisuus kertoa aikuiselle tämän oikeusturvakeinoista ja muista tuen muodoista, jos herää epäily aiemmin alaikäiselle tehdystä silpomisesta.

Lehikoinen Anita
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Taipale Emma
Opetus- ja kulttuuriministeriö